



ARVIKA KOMMUN

# Dokumentation av Rinnens skola arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering läsåret 2019 /2020



# Aktiva åtgärder mot diskriminering

## Definition

Diskriminering är när skolan, som verksamhet, behandlar någon elev eller vuxen sämre än andra på grund av diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Diskriminering kan ske:

- Direkt: En person missgynnas genom att han eller hon behandlas sämre än andra.
- Indirekt: Skolan missgynnar genom att förutsätta att alla bör behandlas lika.
- Genom sexuella trakasserier.
- Genom trakasserier enligt de olika diskrimineringsgrunderna.
- Genom brist på tillgänglighet: En person med funktionshinder missgynnas därför att tillräckliga åtgärder inte gjorts vilket medfört att personen inte har kommit i en jämförbar situation med en person utan funktionsnedsättning. Vilka åtgärder som är skäliga bedöms utifrån praktiska och ekonomiska förutsättningar.
- Genom instruktioner att diskriminera.

## Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagen omfattar förbud mot diskriminering, sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna. Skolan är enligt lagen dessutom skyldig att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter. (Kap 2 och 3)

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Varje verksamhet ska även ha riktlinjer som markerar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras.

Verksamheten ska ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ansvarar för att händelsen eller påståendena utreds.

Trakasserier kan elever såväl som personal göra sig skyldiga till. Sådana handlingar kan ses som en form av kränkningar. Skolans rutiner för att uppmärksamma, utreda, åtgärda och följa upp kränkningar kan även omfatta trakasserier och därmed dokumenteras i skolans plan mot kränkande behandling.

Se förslag i ”Mall för Plan mot kränkande behandling och trakasserier”.

## Uppdraget

Enligt diskrimineringslagen ska arbetet med aktiva åtgärder omfatta samtliga diskrimineringsgrunder och bedrivs i fyra steg.

Utbildningsanordnare ska

- Undersöka den egna verksamheten för att upptäcka om det finns risker för diskriminering – inklusive trakasserier och sexuella trakasserier – eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.
- Analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts.
- Åtgärda – genomföra åtgärderna för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.
- Följa upp och utvärdera arbetet.

Samverkan med elever och personal är obligatorisk och kan ske med representanter från olika grupper, t ex lärar- och elevorganisationer.

## Undersök

- Har nya risker och hinder uppmärksammats vid utvärderingen och vilka nya åtgärder behöver göras? Nej.
- Har risker för diskriminering framkommit i kommunens grundskoleenkät? Inga risker för diskriminering har framkommit i enkäten.
- Har några konkreta händelser inträffat som kan upplevas som diskriminering? Ja, språkbruket hos någon/några elever.
- Granska riskerna för diskriminering utifrån organisationsnivå:  
Resursfördelning, lokaler, utemiljö, personella resurser granskas på arbetslagsträffar, APT, EHT och klasskonferenser.  
Riskerar skolan, genom sin organisation, att diskriminera elever och föräldrar direkt, indirekt, genom bristande tillgänglighet eller genom handlingar som kan upplevas som instruktioner till diskriminering eller repressalier? Granskas mot diskrimineringsgrunderna.  
Alla lokaler inom skolan är tillgängliga för alla elever. Hänsyn till diskrimineringsgrunderna har tagits och eleverna behandlas lika, utifrån dessa grunder.
- Granska riskerna för diskriminering utifrån gruppnivå och individnivå:  
När nya elever har börjat på skolan kan situationer uppstå som behöver uppmärksammas.  
Elevernas upplevelser och synpunkter fångas upp vid gruppintervjuer, enkätfrågor, samtal med elever, elevråd. Upplevelser och synpunkter fångas upp vid utvecklingssamtal.
- Förekommer beteenden från vuxnas sida som kan upplevas som trakasserier? Nej.

## Analysera

- Vilka risker har framkommit? Språkbruket hos elever.
- Vad är orsaken till riskerna? Svårt för vikarier att hinna bli insatta i skolans verksamhet.  
I samband med att vi har fått fler elever kan nya situationer uppstå.
- Hur kan riskerna minimeras? Vilka åtgärder behöver göras?  
Vikariepärmerna uppdateras och presenteras för vikarien tillsammans med ordinarie personal. Förebyggande arbete mot svordomar och ord av sexuell karaktär. Vid undervisning på annan skola har elever i årskurs sex kommit i kontakt med elever av olika nationaliteter och ursprung. En naturlig del av gemenskap som till viss del bidragit till förståelse för våra olikheter och likheter.
- Vad är orsaken till händelser som upplevts som diskriminering? Hur har de följts upp? Och hur kan de förebyggas i fortsättningen?  
I den mån språkbruket hos några elever har varit diskriminerande så ska det förebyggas. Det kan förebyggas bl.a. genom diskussioner på föräldramöten och genom samtal med eleverna i största allmänhet. (se vidare i Årlig plan mot kränkandebehandling och trakasserier 19-20)

## **Åtgärda**

### **Kön**

#### **Främjande och förebyggande åtgärder:**

- Skolan ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.
- Genusperspektivet ska finnas med i alla beslut som rör skolans organisation och verksamhet.
- Oavsett om man är pojke eller flicka har man rätt att välja aktivitet efter intresse.
- Blandade grupper och aktiviteter med både pojkar och flickor.

**Ansvar:** All personal, rektor

**Tidsplan för åtgärder:** Utvärderas juni 2020

### **Könsidentitet eller uttryck**

#### **Främjande och förebyggande åtgärder:**

- Stödja elever som i olika sammanhang provar att klä sig könsöverskridande
- Samtal och reflektioner med eleverna kring könsidentitet ska ske i naturliga sammanhang.

**Ansvar:** All personal, rektor

**Tidsplan för åtgärder:** Utvärderas juni 2020

### **Etnisk tillhörighet**

#### **Främjande och förebyggande åtgärder**

- All personal medverkar till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och förmåga att ta ansvar för andra människor.
- Tolk används vid samtal och möten när/om det blir aktuellt.
- Hela skolan uppmärksammar FN-dagen

**Ansvar:** All personal, rektor

**Tidsplan för åtgärder:** Utvärderas juni 2020

## Religion eller annan trosuppfattning

### Främjande och förebyggande åtgärder:

- I det vardagliga arbetet bemöts elevers frågor och funderingar, t.ex. om olika trosuppfattningar.
- Uppmärksamma och arbeta med mångkultur och de högtider som våra elever firar.

**Ansvar:** All personal, rektor

**Tidsplan för åtgärder:** Utvärderas juni 2020

## Funktionsnedsättning

### Främjande och förebyggande åtgärder:

- Planera och anpassa skolans lokaler och verksamhet efter de olika behov som finns för elever och vårdnadshavare med funktionsnedsättning.
- Arbeta med att öka kunskapen hos elever och personal om olika funktionsnedsättningar. Ha en förståelse om vikten av ett bra bemötande. Under läsåret 17-18 studerade all personal studiepaketet NPF på SPSM.
- Anpassa arbetssätt och material utifrån elevernas behov.
- Planera in och ge pauser till elever som har stort rörelsebehov.

**Ansvar:** All personal, rektor

**Tidsplan för åtgärder:** Utvärderas juni 2020

## Sexuell läggning

### Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan ska arbeta för ökad förståelse för olika sexuella läggningar, t.ex. genom att läsa böcker, se film etc.
- Diskussioner om olika familjebildningar tas upp i klasserna i naturliga sammanhang.
- Elevernas frågor och funderingar kring olika sexuella läggningar bemöts på ett sakligt sätt.
- Samtal och reflektioner med eleverna om bruk av ord med sexuell anspelning.

**Ansvar :** All personal, rektor

**Tidsplan för åtgärder:** Utvärderas juni 2020

## Ålder

### Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolans lokaler och skolgård är till för alla oavsett ålder.
- Lågstadiet och mellanstadiet har delade raster på förmiddagen. Övriga raster är gemensamma.
- Gemensamma utflykter, friluftsdagar och rastaktiviteter.
- Alla får vara med på alla rastaktiviteter.

**Ansvar:** All personal, rektor

**Tidsplan för åtgärder:** Utvärderas juni 2020

## Följ upp och utvärdera

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering ska genomföras och dokumenteras fortlöpande. Vilka åtgärder har varit bra, fungerat och vad behöver förbättras. Vad som har gjorts och vad som planeras. Hur man har samverkat med elever och personal.

- Har åtgärderna genomförts?  
Ja, de ingår som en naturlig del i det dagliga arbetet.
- Åtgärder som gett positiv effekt.  
Under del av vårterminen har F-1 haft egen rast under förmiddagen, detta har gett en lugnare rastaktivitet. Eleverna har tagit större ansvar för sin lek då de inte haft äldre elever att förlita sig på. De har också lärt känna sina kamrater i F-1 bättre.  
Diskrimineringsgrunderna har lyfts på olika sätt, genom samtal, Lilla Aktuellt, filmer samt personalens agerande när nya medarbetare och elever börjar på skolan. Personal stöttar och hjälper till rätta.
- Vilka åtgärder behöver förbättras?  
Det förebyggandet arbetet mot användandet av svordomar och ord av sexuell karaktär.
- Hur har samverkan skett?  
På klassråd och elevråd, vid arbetslagsmöten samt i den dagliga verksamheten.